2021

Time - 3 hours

Full Marks - 80

*Answer **all units** as per instructions.*
Figures in the right hand margin indicate marks.
Candidates are required to answer
in their own words as far as practicable.

UNITS – I & II

१ । हितोपदेशस्य प्रस्तावनानुसारं विद्यायाः महत्त्वं वर्णयत । (१५

अथवा

मृगजम्बुककथायाः सारं विलिख्य तत्रत्यां नीतिं प्रतिपादयत ।

२ । संक्षेपेण त्रयाणां उत्तरं देहि । (५ × ३

(क) कस्य जन्म निरर्थकम् ?

(ख) केषां कालः केन रूपेण गच्छति ?

(ग) धर्मस्य कतिविधाः मार्गाः सन्ति ?

(घ) कुत्र विश्वासः नैव कर्तव्यः ?

(ङ) मार्जारः तस्य आगमनस्य कारणं किमुक्तवान् ?

३। केषांचित् पञ्चानां शब्दानां यथानिर्देशं रूपाणि लिखत । (२ × ५ –

(i) नर शब्दस्य तृतीया एकवचने

(ii) कवि शब्दस्य प्रथमा द्विवचने

(iii) भानु शब्दस्य द्वितीया बहुवचने

(iv) गौरी शब्दस्य षष्ठी बहुवचने

(v) पितृ शब्दस्य द्वितीया बहुवचने

(vi) गुणिन् शब्दस्य सप्तमी एकवचने

(vii) युष्मद् शब्दस्य तृतीया एकवचने

UNITS – III & IV

४। यक्षयुधिष्ठिरयोः प्रश्नोत्तरमाधारीकृत्य नातिदीर्घं प्रबन्धं रचयत । (१५

अथवा

कथं नकुलं जीवमिच्छसि इति यक्षप्रश्नस्य उत्तरं युधिष्ठिररीत्या समाधयत ।

५। सप्रसङ्गं व्याख्या करणीया । (८

धर्मार्थं ब्राह्मणे दानं यशोऽर्थं नटनर्त्तके ।
भृत्येषु भरणार्थं वै भयार्थं चैव राजसु ।।

अथवा

अस्मिन् महामोहमये कटाहे सूर्याग्निना रात्रीदिवेन्धनेन ।
मासर्तुदर्वीपरिघट्टनेन भूतानि कालः पचतीति वार्त्ता ।।

UNIT – IV

६ । उत्कलभाषया आङ्गलोभाषया वा अनुवादं कुरुत । (७

ब्राह्मणं स्वयमाहूय याचमानमकिञ्चनम् ।
पश्चान्नास्तीति यो ब्रुयात् सोऽक्षयं नरकं ब्रजेत् ।।

अथवा

स्वाध्याय एषां देवत्वं तप एषां सतामिव ।
मरणं मानुषो भावः परिवादोऽसतामिव ।।

७ । केषांचित् पञ्चानां धातूनां यथानिर्देशं रूपं लिखत । (२ × ५

(i) पठ् धातोः लङि मध्यमपुरुषैकवचने

(ii) नी धातोः लटि प्रथमपुरुषे बहुवचने

(iii) सेव् धातोः लृटि उत्तमपुरुषे बहुवचने

(iv) हन् धातोः लोटि प्रथमपुरुषे द्विवचने

(v) कृ धातोः लटि उत्तमपुरुषे द्विवचने

(vi) पा धातोः लङि प्रथमपुरुषे बहुवचने

(vii) श्रु धातोः लोटि मध्यमपुरुषे द्विवचने

2021

Time - 3 hours

Full Marks - 80

*Answer **all units** as per instructions.*
Figures in the right hand margin indicate marks.
Candidates are required to answer in their own words as far as practicable.

UNITS – I & II

१ । ''अभिज्ञानशाकुन्तलं कालिदासस्य सर्वस्वम्'' – इत्युक्तेः सार्थकतां वर्णयत । (१४

अथवा

अभिज्ञानशाकुन्तलनाटकस्य प्रथमाङ्के गजप्रवेशस्य कारणानि प्रतिपादयत ।

२ । संक्षेपेण द्वयोः उत्तरं लिखत । (७ × २

(क) ''मृगानुसारिणं साक्षात् पश्यामिव पिनाकीनम्'' इत्यत्र का पौराणिकी वार्त्ता ?

(ख) नाटकस्य प्रथमाङ्के कण्वस्य सोमतीर्थगमनस्य कारणानि प्रतिपादयत ।

(ग) ''परिहासबिजल्पितं सखे परमार्थेन न गृह्यतां वचः''– इत्युक्तेः नाटकीयोपयोगितां प्रतिपादयत ।

३ । उत्कलभाषया आङ्गलोभाषया वा अनुवादं कुरुत । (८

सरसिजमनुविद्धं शैवलेनापि रम्यं
मलिनमपि हिमांशोर्लक्ष्मलक्ष्मीं तनोति ।
इयमधिकमनोज्ञा वल्कलेनापि तन्वी
किमिवहि मधुराणां मण्डनं नाकृतीनाम् ।।

अथवा

पातुं न प्रथमं व्यवस्यति जलं युष्मास्वपीतेषु या
नादत्ते प्रियमण्डनापि भवतां स्नेहेन या पल्लवम् ।
आद्ये वः कुसुमप्रसूतिसमये यस्या भवत्युत्सवः
सेयं याति शकुन्तला पतिगृहं सर्वैरनुज्ञायताम् ।।

४ । (क) त्रयाणां सन्धिविच्छेदं कुरुत । (२ × ३

(i) शैवलेनापि

(ii) मलिनमपि

(iii) नाकृतीनाम्

(i) नादत्ते

(v) भवत्युत्सवः

(ख) द्वयोः सकारणं विभक्तिं निरूपयत । (२ × २

(i) वल्कलेन

(ii) इयम्

(iii) मधुराणां

(iv) यस्या

(v) पतिगृहं

(ग) व्यासवाक्येन सह <u>द्वयो:</u> समासनाम लिखत । (२ × २

(i) हिमांशोर्लक्ष्मलक्ष्मीं

(ii) मनोज्ञा

(iii) कुसुमप्रसूति

(iv) पतिगृहं

<u>UNIT – III</u>

५ । रामायणस्य रचनाकालं निरूपयत । (१०

अथवा

महाभारतस्य महत्त्वं वर्णयत ।

६ । <u>एकस्य</u> टिप्पणी प्रदेया । (५

(i) रामायणस्य स्वरूपम्

(ii) पुराणस्य लक्षणम्

(iii) राजसपुराणम्

UNIT – IV

७ । महाकाव्यं प्रति माघस्य अवदानमालोचयत । (१०

अथवा

कालिदासस्य नाटकानि आलोचयत ।

८ । कस्यचित् एकस्य टिप्पणी प्रदेया । (५

(i) किरातार्जुनीयम्

(ii) विशाखादत्त:

(iii) मृच्छकटिकम्

No. of Printed Pages : 4

Sem-I-Sans-GE-A_1
(Reg&Back)

2021

Time - 3 hours

Full Marks - 80

*Answer **all units** as per instructions.*
Figures in the right hand margin indicate marks.
Candidates are required to answer
in their own words as far as practicable.

UNITS – I & II

१। राज्ञः सुदर्शनस्य दुश्चिन्तायाः कारणानि वर्णयत । (१५

अथवा

भक्षभक्षकयो: प्रीति: विपत्तेरेव: कारणम् इत्युक्ते: तात्पर्यं पठितांशमवलम्ब्य प्रतिपादयत ।

२। अधोलिखितेषु त्रयाणाम् उत्कलभाषया अनुवादं कुरुत । (५ × ३

(क) संयोजयति विद्यैव निचगापि नरं सरित् ।
समुद्रमिव दुर्द्धर्ष नृपं भाग्यमतः परम् ।।

(ख) वरमेका गुणीपुत्रो न च मूर्खशतान्यपि ।
एकश्चन्द्रस्तमो हन्ति न च तारागणोपि च ।।

P.T.O.

(ग) मरुस्थल्यां यथावृष्टिः क्षुधार्थे भोजनं तथा ।
दरिद्रे दीयते दानं सफलं पाण्डुनन्दन ।।

(घ) दीपनिर्वाणगन्धश्च सुहृद्वाक्यमरुन्धतीम् ।
न जिघ्रन्ति न शृण्वन्ति न पश्यन्ति गतायुषाः ।।

(ङ) दुर्जनेन समं सख्यं वैरंचाऽपि न कारयेत् ।
उष्णो दहति चाङ्गारः शीतः कृष्णायते करम् ।।

३। केषांचित् पञ्चानां शब्दानां यथानिर्देशं रूपं लिखत । (२ × ५

(क) सुर शब्दस्य तृतीया एकवचने

(ख) हरि शब्दस्य षष्ठी बहुवचने

(ग) साधु शब्दस्य सप्तमी बहुवचने

(घ) अस्मद् शब्दस्य द्वितीया बहुवचने

(ङ) पितृ शब्दस्य द्वितीया बहुवचने

(च) गुणिन् शब्दस्य सप्तमी बहुवचने

(छ) नदी शब्दस्य पञ्चमी बहुवचने

UNITS – III & IV

४ । अधोलिखितेषु श्लोकेषु कस्यचित् द्वयस्य सप्रसङ्गं व्याख्यां कुरु ।

(१० × २

(क) दाक्ष्यमेकपदं धर्म्यं दानमेकपदं यशः ।
सत्यमेकपदं स्वर्ग्यं शीलमेकपदं सुखम् ।।

(ख) अज्ञानेनावृत्तो लोकस्तमसा न प्रकाशते ।
लोभात् त्यजति मित्राणि संगात् स्वर्गं न गच्छति ।।

(ग) ब्राह्मणं स्वयमाहूययाचमानमकिञ्चनम् ।
पश्चानास्तीति यो ब्रुयात् सोऽक्षयं नरकं ब्रजेत् ।।

५ । कस्यचित् श्लोकद्वयस्य उत्कलभाषया अनुवादं कुरुत । (५ × २

(क) अहन्यहनि भूतानि गच्छन्तीह यमालयम् ।
शेषाः स्थावरमिच्छन्ति किमाश्चर्यमतःपरम् ।।

(ख) तपः स्वधर्मबर्त्तित्वं मनसोदमनं दमः ।
क्षमा द्वन्द्वसहिष्णुत्वं हीरकार्यनिवर्तनम् ।।

(ग) स्वाध्याय एषां देवत्वं तप एषां सतामिव ।
मरणं मानुषो भावः परिवादोऽसतामिव ।।

६। केषांचित् पञ्चानां धातूनां यथानिर्देशं रूपं लिखत । (२ × ५

(क) पठ् धातोः लङि मध्यमपुरुषैकवचने

(ख) नी धातोः लोटि प्रथमपुरुषैकवचने

(ग) दा धातोः लटि उत्तमपुरुषैकवचने

(घ) सेव् धातोः लङि प्रथमपुरुषैकवचने

(ङ) पा धातोः लृटि मध्यमपुरुषबहुवचने

(च) क्रीण् धातोः लटि प्रथमपुरुषैकवचने

(छ) शी धातोः लोटि प्रथमपुरुषद्विवचने